

Liczy się każda
kropka!

Uwaga! Wilki!

Biegnij razem
z nami!

Spacer to zdrowie!

IMIĘ CZY NAZWISKO

Profesor tłumaczy

Nazwisko wydaje się nam dziś o wiele ważniejsze niż imię. (...) Czy zawsze jednak tak było? Czy zawsze nazwisko było ważniejsze od imienia?

Otóż nie zawsze. Co więcej, były niegdyś takie czasy, że nazwisk w ogóle nie znano. Nazwisko, dziedziczone z ojca na syna i oznaczające przynależność do rodziny, do rodu, jest zjawiskiem późniejszym i ustala się na dobre w całym społeczeństwie dopiero w ciągu XIX wieku.

Tymczasem imię (...) nadawane pierwotnie przy postrzyżynach (dawnym obrzędzie obcięcia włosów chłopcu, połączonym z przejściem chłopca spod opieki matki pod opiekę ojca), potem na chrzcie, wreszcie od razu po urodzeniu – występuje już w najdawniejszych znanych nam czasach.

Tak więc najpierw ludzie posiadali tylko imiona. Przez wisko, a potem nazwisko – pojawiło się wówczas, gdy trzeba było odróżnić kilka osób noszących to samo imię. Jeśli na przykład w tej samej wsi było trzech Bartłomiejów, z konieczności każdemu dano inne przezwisko, które mogło stać się nazwiskiem. A więc Bartłomieja, który przybył spod Gdańska, nazywano „Gdańskim”, Bartłomieja noszącego zimą czapkę z baraniego kożucha, przezywano „Baranem”, trzeciego zaś, którego ojciec miał na imię Paweł – „Pawlakiem”. Nazwiska, które zaczęły się utrwalać w Polsce w XV wieku, pisano zawsze po imieniu, jako część stanowiącą jak gdyby uzupełnienie, dodatek. W Polsce pisanie nazwiska przed imieniem jest czymś sztucznym. Oczywiście, w spisach alfabetycznych jest to konieczne – ale w pozostałych przypadkach jest niezgodne z tradycją i po prostu błędne. Pamiętajmy o tym, gdy przedstawiamy się komuś, czy podpisujemy coś: najpierw imię, potem nazwisko!

fragment książki Witolda Pawła Cienkowskiego „Z tajemnic języka”

1 Zapisz w zeszycie cztery pytania dotyczące tekstu „Imię czy nazwisko”. Posłuż się np. słowami: *kto? co? kiedy? gdzie? jak? po co? dlaczego? ile?* (staraj się nie używać wyrazu *czy*).

2 a) Zapisz poprawnie swoje imię i nazwisko.

b) Sprawdź, czy właściwie podpisałeś swoje książki i zeszyty.

3 Uzupełnij podane niżej zdania właściwymi formami słowa: „imię”.

Podaj mi swoje .....

Nie znasz mojego .....

Moi dwaj najbliżsi koledzy mają takie same .....

Nie mów źle o jej .....

Przygotuj wizytówki z ..... naszych gości.

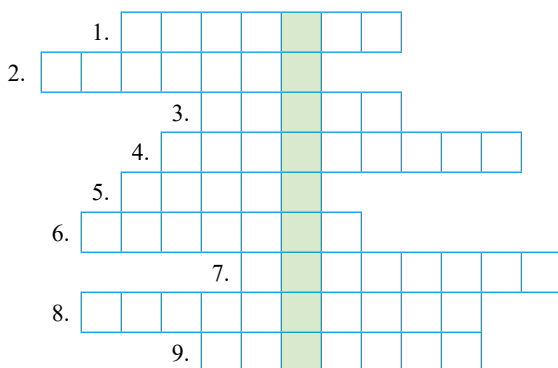
Ciekawostka

W Bułgarii właściwie do tej pory nie ma nazwisk.

Natomiast Węgrzy i Japończycy zawsze i obowiązkowo piszą nazwisko przed imieniem.

4 Rozwiąż krzyżówkę, wpisując imiona, od których zostały utworzone podane zdrobnienia. Litery w zaznaczonych polach odczytane kolejno utworzą rozwiązanie.

1. Jędrus
2. Poldek
3. Lolek
4. Arek
5. Kubuś
6. Grażka
7. Mirek
8. Ola
9. Kajtuś

Leopold Kajetan Andrzej Jakub Mirosław Grażyna Aleksandra Karol Arkadiusz

5 Od imion: Katarzyna, Bartłomiej, Zofia, Jan, Stanisław utwórz zdrobnienia. Zapisz je w zeszycie według poniższego wzoru.

Wzór: Barbara

Basia

Basieńka

6 Wyobraź sobie, że do Twojej szkoły mogłyby chodzić tylko te dzieci, których imiona rozpoczynają się na literę K. Zapisz w zeszycie dziesięć takich imion (męskich i żeńskich).

7 Które ze znanych postaci mają na imię tak jak Ty? Zapisz w zeszycie ich nazwiska.

8 Napisz przykłady miłych przezwisk (żartobliwie nadanych nazw), jakich używacie w klasie.

Uwaga! Przezwyiska nie mogą być złośliwe, obraźliwe!

9 Zapisz w zeszycie 2-3 cechy, jakie, Twoim zdaniem, ma osoba, na którą mówi się: Pchełka, Duży, Iskra, Ronaldo.

KULTURALNE ROZMOWY

1 a) Zapisz w zeszycie zwroty powitalne i pożegnalne, które znajdziesz ukryte poziomo bądź pionowo w diagramie. Zwróć uwagę na poprawność ortograficzną (w razie potrzeby skorzystaj ze słownika ortograficznego).

R	T	A	B	D	O	S	J	U	T	R	A	M
D	E	C	Z	O	Ł	E	M	L	W	Y	G	T
O	F	H	U	P	D	O	B	R	A	N	O	C
S	Ł	O	Ń	U	Z	P	K	L	A	S	A	N
W	R	Ó	G	S	I	E	M	A	M	O	W	A
I	P	O	P	Ł	E	T	U	S	E	C	R	E
D	O	B	R	Y	Ń	W	I	E	C	Z	Ó	R
Z	I	E	L	S	F	I	S	R	G	E	Ć	A
E	H	E	J	Z	D	T	S	W	I	Ś	S	Z
N	A	R	S	E	O	A	L	U	F	Ć	N	I
I	L	P	O	N	B	M	O	S	A	N	I	E
A	O	A	K	I	R	U	Ż	E	G	N	A	M
S	Z	A	F	A	Y	B	R	A	W	O	T	U
Z	S	Z	C	Z	Ę	Ś	Ć	P	B	O	Ż	E

b) Wskaż zwroty, których można użyć, mówiąc do: księdza, dyrektora szkoły, koleżanki, mamy, starszej pani.